

คำ หยวนจื่อเสียน: สถานภาพของชะนีแก้มดำในป่าสงวนแห่งชาติน้ำก่าน สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว (THE STATUS OF LAOTIAN BLACK CRESTED
GIBBON *NOMASCUS CONCOLOR LU* IN NAM KAN NATIONAL PROTECTED
AREA, LAO PDR).อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.พงศ์เทพ สุวรรณวารีย์ 88หน้า.

ชะนีแก้มดำลาวเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ซึ่งพบได้เฉพาะในป่าสงวนแห่งชาติน้ำ
ห้ำ และป่าสงวนแห่งชาติน้ำก่าน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว งานวิจัยครั้งนี้ เป็น
การศึกษาการแพร่กระจาย ความหนาแน่นของประชากร รวมถึงภัยคุกคามของชะนีแก้มดำ ในเขตป่า
สงวนแห่งชาติน้ำก่าน เป็นระยะเวลา 5 เดือน ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2556 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ.
2557 การศึกษาวิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ประชาชนและการเก็บข้อมูลในภาคสนาม โดยในส่วนของ
สัมภาษณ์ได้สัมภาษณ์ประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติน้ำก่าน จำนวน 50 คน
จาก 10 หมู่บ้าน พบว่า ในอดีตมีชะนีแก้มดำกระจายตัวอยู่ประมาณ 14 จุด โดยชะนีเหล่านี้ได้อาศัยอยู่
เป็นกลุ่มประมาณ 27 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 78 ตัว นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนประชากรของชะนีแก้มดำ
ได้เริ่มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ถึงปัจจุบัน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการล่าเพื่อนำมาเป็นอาหารและการบุกรุก
พื้นที่ป่าของประชาชน

ในส่วนของสำรวจภาคสนาม โดยเลือกพื้นที่ศึกษาจำนวน 23 พื้นที่ ในป่าดิบแล้งที่เป็นที่อยู่
เหมาะสมของชะนีแก้มดำขนาด 402 ตารางกิโลเมตร ในแต่ละพื้นที่ศึกษาได้กำหนดจุดฟังเสียงจำนวน
3 จุด ซึ่งอยู่ห่างกันประมาณ 500 เมตร โดยทำการฟัง 3 จุด พร้อมๆกัน ตั้งแต่เวลา 05.30 -10.00 นาฬิกา
ต่อเนื่องกัน 3 วัน ผลการศึกษาพบชะนีแก้มดำเพียง 3 พื้นที่ จำนวนทั้งสิ้น 10 กลุ่ม 39 ตัว โดยพบใน
พื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศGibbon Experience จำนวน 4 กลุ่ม ที่น้ำโตนจำนวน 4 กลุ่ม และที่น้ำงาจำนวน
2 กลุ่ม ซึ่งคำนวณค่าความหนาแน่นของชะนีแก้มดำได้เพียง 0.09กลุ่มต่อตารางกิโลเมตรเท่านั้น
นอกจากนี้ยังได้วางแผนวงกลมขนาดรัศมี 5.65 เมตร จำนวน 150 แปลง เพื่อศึกษาลักษณะที่อยู่อาศัย
ของชะนีแก้มดำ ในทั้ง 3 พื้นที่ พบว่า ความสูงของต้นไม้เฉลี่ยเท่ากับ 32.05 เมตร ความหนาแน่นของ
ต้นไม้เฉลี่ยเท่ากับ 451.33 ต้นต่อเฮกตาร์ เส้นผ่านศูนย์กลางของต้นไม้ที่ระดับความสูง 1.30 เมตร เฉลี่ย
เท่ากับ 33.70 เซนติเมตร ขนาดพื้นที่หน้าตัดเฉลี่ยเท่ากับ 27.64 ตารางเมตร และขนาดพื้นที่หน้าตัด
เฉลี่ยเท่ากับ 55.29 ตารางเมตรต่อเฮกตาร์ ซึ่งข้อมูลพืชที่พบทั้ง 3 พื้นที่มีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ความเชื่อมั่น 0.05

ในส่วนการศึกษาภัยคุกคาม ได้ทำการเดินสำรวจเส้นทางเป็นระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร จำนวน 23 เส้นทาง โดยเริ่มสำรวจตั้งแต่เวลา 10.00-12.00 นาฬิกา หลังจากทำการฟังเสียงร้องของชะนีแก้มดำแล้ว เพื่อบันทึกร่องรอยของประชาชนที่เข้ามาทำกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ดังกล่าว ผลการศึกษาพบร่องรอยที่เป็นภัยคุกคามทั้งหมด 105 ร่องรอย มากที่สุดคือจากที่พักของคนล่าสัตว์คิดเป็นร้อยละ 46.70 รองลงมาคือ การทำเกษตรกรรม ได้ยินเสียงปืน ที่อยู่อาศัยชั่วคราว และน้กล้า คิดเป็นร้อยละ 20.95 20.95 7.62 และ 3.81 ตามลำดับ โดยเฉลี่ย 2.2 ร่องรอยต่อกิโลเมตร

การศึกษานี้พบประชากรของชะนีแก้มดำลดลงจากในอดีต ซึ่งมีสาเหตุมาจากการล่าและการบุกรุกพื้นที่ป่าของประชาชน และพบว่าพื้นที่ที่ทำการศึกษามากมายพื้นที่ ไม่ปรากฏว่ามีชะนีอาศัยอยู่อีกแล้ว สำหรับ Gibbon Experience นั้นเป็นหนึ่งในไม่กี่พื้นที่ ที่ยังคงพบประชากรชะนีแก้มดำอาศัยอยู่ สืบเนื่องมาจาก ชาวเผ่าม้งมีประเพณีเกี่ยวกับการอนุรักษ์ชะนีแก้มดำ รวมถึงรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อีกด้วย

สาขาวิชาชีววิทยา ลายมือชื่อนักศึกษา _____

ปีการศึกษา 2557 ลายมือชื่อ _____

อาจารย์ที่ปรึกษา _____

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม _____

KHAM YOUANECHUEXIAN: THE STATUS OF LAOTIAN BLACK
CRESTED GIBBON *NOMASCUS CONCOLOR LU* IN NAM KAN
NATIONAL PROTECTED AREA, LAO PDR.THESIS
ADVISOR:ASST.PROF. PONGTHEP SUWANWAREE,Ph.D. 88 PP.

GIBBON/NAM KAN/POPULATION/LISTENING POST/GIBBON EXPERIENCE

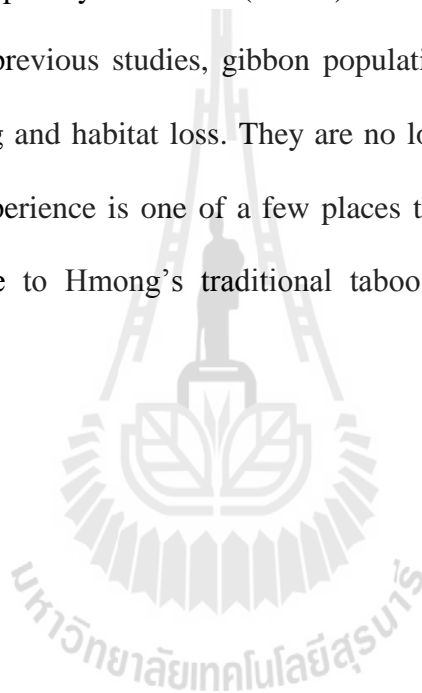
The Laotian black crested gibbon (*Nomascus concolor lu*) is a critically endangered species found only in Nam Ha and Nam Kan National Protected Area (NPA), Lao PDR. The distribution, population density and threats of this gibbon in Nam Kan NPA, were investigated for 5 months from September 2013 to January 2014. Fifty villagers from 10 villages, both inside and adjacent of Nam Kan NPA, were interviewed. They reported 14 historical distribution locations with 27 gibbon groups and 78 individuals estimated. However, gibbon populations started to disappear by 1995 mainly from hunting for food and habitat loss.

Twenty-three sites, with 3 listening posts each, were surveyed across 402 km² of dry evergreen forest, a suitable habitat for gibbons. Each listening post was approximately 500 m apart and it was visited on 3 consecutive mornings from 05:30 am to 10:00 am. Ten gibbon groups were heard from only 3 sites: 4 groups at the Gibbon Experience ecotourism, 4 groups at Nam Toun and 2 groups at Nam Nga. A total of 39 individuals were seen that gives gibbon density estimated of only 0.09 groups/km². In addition, plant study plots were conducted in these 3 gibbon sites. From 150 circular plots (5.65 m in radius), the results showed the total averages were canopy height was 32.05 m, tree density was 451.33 trees/ha, average diameter at

breast height was 33.70 cm, basal area was 27.64 m² and tree basal area was 55.29 m²/ha. The forest characteristics were significantly different ($p < 0.05$) among 3 sites.

Twenty three of 2-km non-systematic transects were also surveyed from 10:00 to 12:00 am after gibbon listening to record human activities around the areas. A total of 105 threat individuals were identified at an average of 2.2 threats/km. The most frequent threat was hunting camp (46.70%), followed by agriculture (20.95%), gunshot (20.95%), temporally settlement (7.62%) and hunter (3.81%).

Compared to previous studies, gibbon populations in Nam Kan NPA are in decline due to hunting and habitat loss. They are no longer in some previous record locations. Gibbon Experience is one of a few places that still supports good gibbon populations. It is due to Hmong's traditional taboo and partly the benefit from ecotourism.

School of Biology

Student's Signature _____

Academic Year 2014

Advisor's Signature _____

Co-advisor's Signature _____